

HISTORISCHE ROUTE

Fietsen langs het verleden van Hof van Delfland

HOF VAN DELFLAND

Midden in het leven

De Historische route, de fietsroute langs het verleden, is een mooie en snelle verbinding tussen Den Haag en Rotterdam. Ooit was dit gebied woest, nat en veenrijk. Boeren begonnen in de middeleeuwen de grond geschikt te maken voor landbouw door sloten te graven. Op de oeverwal aan het begin van de ontginning bouwden ze hun boerderij. Zo ontstonden kenmerkende lintbebouwingen, zoals Oude Leede en Klein Delfgauw. Door de ontwatering klom het veen zo sterk in dat de grond alleen nog geschikt was voor weiland, zogenaamde veenweides. Vanaf de veertiende eeuw werd op grote schaal het veen afgestoken om als brandstof te dienen in de omliggende steden. De turfstekers lieten alleen de randen met lintbebouwing ongemoeid. Na het steken van de bovenste lagen turf begon men ook nat veen te baggeren waardoor grote waterplassen ontstonden. Vooral met harde wind bedreigde het water de smalle bewoningslinten, reden om de waterplassen met behulp van molens droog te maken. Zo ontstonden de diepgelegen polders. Deze zogenaamde droogmakerijen liggen soms wel 5 tot 6 meter onder het zeeniveau.

'De route doorkruist de eeuwenoude ontginningen van Hof van Delfland en volgt daarbij zo veel als mogelijk de oude linten. Ze bepalen nog steeds de hoofdingeling van het landschap en vormen ook nu de meest natuurlijke routes tussen dorpen en steden.'

Door de inklinking en het turfsteken van het omliggende land liggen de linten als een verhoging in het landschap. Ze bieden zo prachtige vergezichten over de veenweides, diepgelegen polders en nieuwe recreatiegebieden.

De Historische route heeft een lengte van 31 kilometer. Er kan natuurlijk ook een deel van de route worden gefietst. In de 'Hofstad' ligt het startpunt van de route bij het Binnenhof, aan het Lange Voorhout. In de 'Maasstad' beginnen we aan de Nieuwe Maas, op de Willemskade.

Deel 1

De **Hofvijver** is van oorsprong een natuurlijk duinmeer waarop de Haagse Beek en de tegenwoordig gedempte Bosbeek in uitmondden. De Hofvijver werd in de 14e eeuw rechthoekig gemaakt. In de 17e eeuw kreeg de vijver kades en werd in de negentiende eeuw verlengd. Tot circa 1800 was het Binnenhof nog omgeven door een slotgracht en alleen toegankelijk via bruggen.

Het **Malieveld** ontstond aan het begin van de Tachtigjarige Oorlog, toen een deel van het Haagse Bos werd gekapt om een stadswal te bouwen. In 1594 werd besloten het gebied verder af te graven. Zo ontstond de huidige grasvlakte. Het veld werd vervolgens gebruikt om het onder de adel populaire spel Malie te spelen, waar het Malieveld zijn naam aan dankt.

Op de **Koekamp** lieten de graven van Holland hun koeien lopen. In de 19e eeuw heeft de tuin- en landschapsarchitect Jan D. Zocher jr. de Koekamp veranderd in een Engelse tuin. In het voor het publiek afgesloten deel grazen nu edelherten en damherten onder bomen van ruim driehonderd jaar oud.

In 1645 werd met de bouw begonnen van **Huis ten Bosch**, een zomerverblijf voor Frederik Hendrik en zijn vrouw Amalia van Solms. Sinds 1815 is het huis eigendom van de Nederlandse staat en wordt het ter beschikking gesteld aan het staatshoofd. Sinds 1980 is Huis ten Bosch het woonverblijf van de regerend vorst(in).

De **Nieuwe Veenmolen** is een poldermolen uit 1654 en bemaalde oorspronkelijk de Veen- en Binckhorstpolder samen met de molen De Vlieger.

In het centrum van **Voorburg** ligt de Herenstraat. Deze naam komt van de middeleeuwse aanduiding Heerweg. Vaak ontstonden dorpskernen met veel bedrijvigheid aan zo'n centrale straat. Ten westen van de Herenstraat ligt buitenplaats **Hofwijck**. Dit is één van de belangrijkste monumenten uit de Gouden Eeuw. De buitenplaats is in 1641 gesticht door Constantijn Huygens, raadshier van de stadhouders van Oranje, musicus en dichter. Hofwijck is nu een museum met een harmonieus aangelegde tuin.

Station Den Haag Centraal

Station Den Haag Hollands Spoor

Station Voorburg

Den Haag

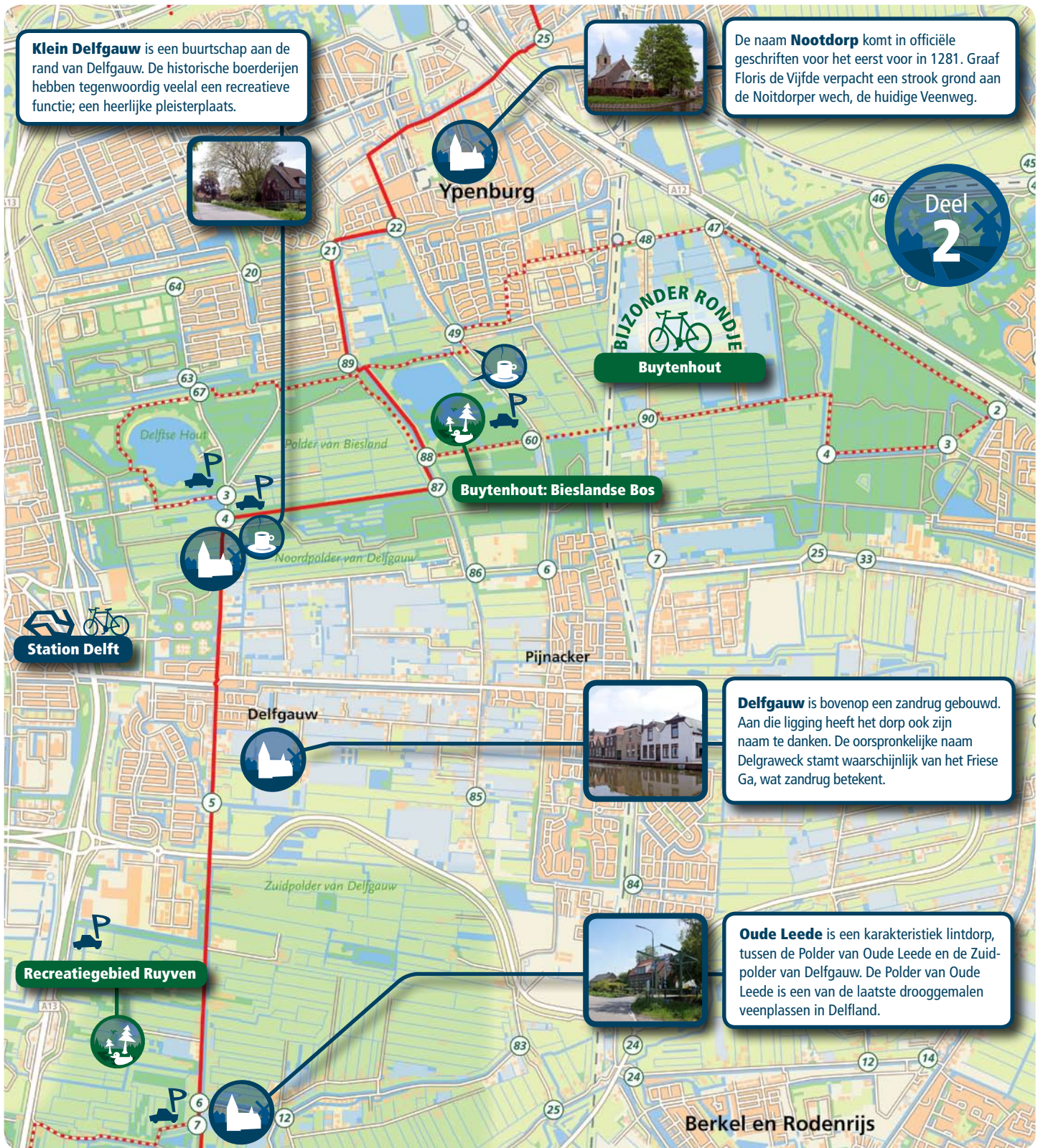
Het Haagse Bos

Leidschendam

Voorburg

swijk

LEGENDA

Treinstation

Historische kern

Recreatiegebied

Fietsverhuur

Molen

Parkeergelegenheid

Horeca

Historische route (31 km)

Bijzonder rondje

Vaartenroute

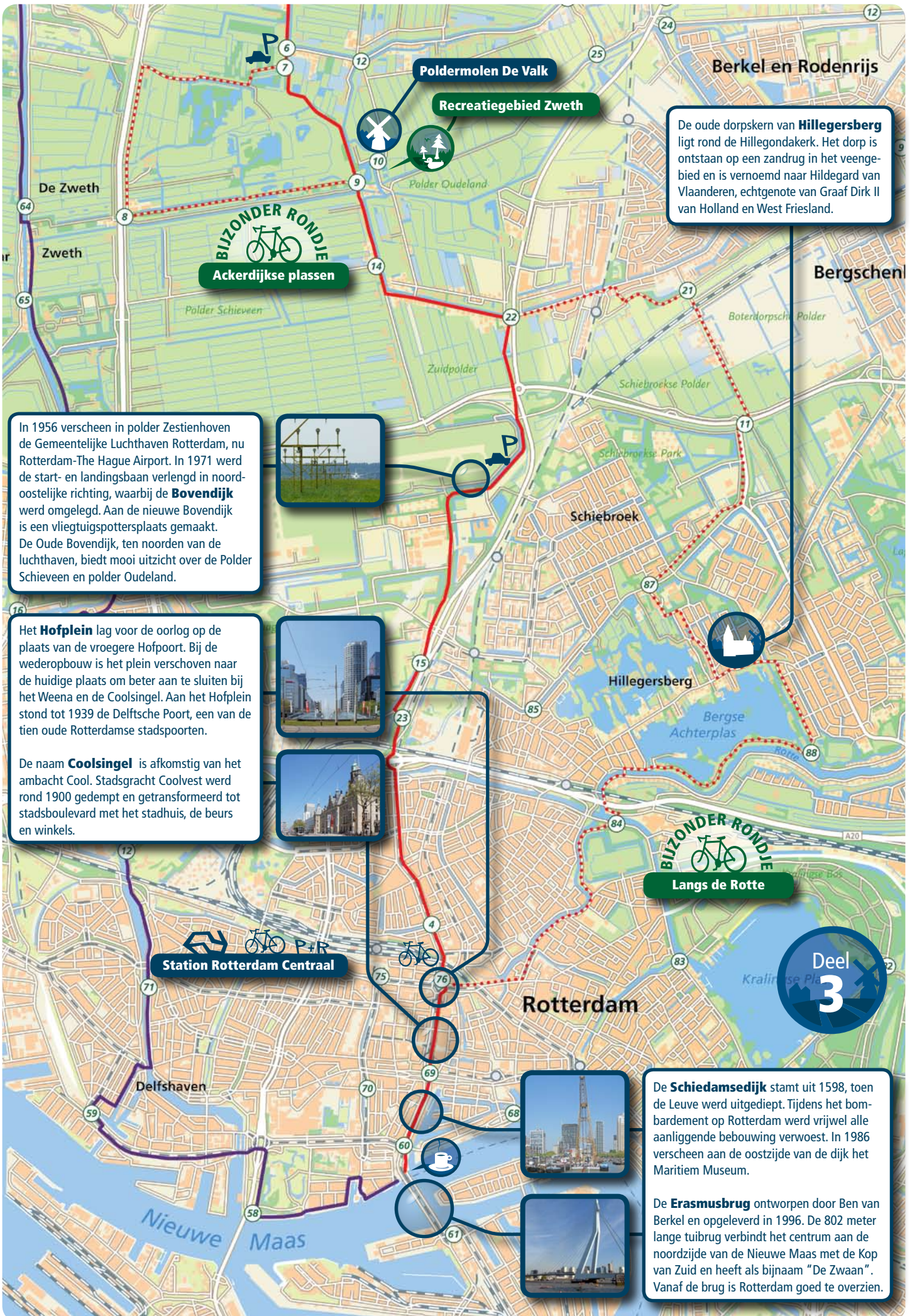
Fietsknooppunt

0 1 km

Schaal 1:40.000

De oude dorpskern van **Hillegersberg** ligt rond de Hillegondakerk. Het dorp is ontstaan op een zandrug in het veengebied en is vernoemd naar Hildegard van Vlaanderen, echtgenote van Graaf Dirk II van Holland en West-Friesland.

BIJZONDER RONDJE
Akerdijkse plassen

In 1956 verscheen in polder Zestienhoven de Gemeentelijke Luchthaven Rotterdam, nu Rotterdam-The Hague Airport. In 1971 werd de start- en landingsbaan verlengd in noord-oostelijke richting, waarbij de **Bovendijk** werd omgelegd. Aan de nieuwe Bovendijk is een vliegtuigspottersplaats gemaakt. De Oude Bovendijk, ten noorden van de luchthaven, biedt mooi uitzicht over de Polder Schieveen en polder Oudeland.

Het **Hofplein** lag voor de oorlog op de plaats van de vroegere Hofpoort. Bij de wederopbouw is het plein verschoven naar de huidige plaats om beter aan te sluiten bij het Weena en de Coolingsingel. Aan het Hofplein stond tot 1939 de Delftsche Poort, een van de tien oude Rotterdamse stadspoorten.

De naam **Coolingsingel** is afkomstig van het ambacht Cool. Stadsgracht Coolvest werd rond 1900 gedempt en getransformeerd tot stadsboulevard met het stadhuis, de beurs en winkels.

BIJZONDER RONDJE
Langs de Rotte

Deel **3**

Station Rotterdam Centraal

De **Schiedamsdijk** stamt uit 1598, toen de Leuve werd uitgediept. Tijdens het bombardement op Rotterdam werd vrijwel alle aanliggende bebouwing verwoest. In 1986 verscheen aan de oostzijde van de dijk het Maritiem Museum.

De **Erasmusbrug** ontworpen door Ben van Berkel en opgeleverd in 1996. De 802 meter lange tuibrug verbindt het centrum aan de noordzijde van de Nieuwe Maas met de Kop van Zuid en heeft als bijnaam "De Zwaan". Vanaf de brug is Rotterdam goed te overzien.

HISTORISCHE ROUTE

Bijzondere rondjes en recreatiegebieden

Naast historie heeft Hof van Delfland nog veel meer te bieden. Kom genieten van de gastvrijheid van ondernemers en hun streekproducten, pluk druiven of kom logeren op de boerderij. In het groene gebied kunt u ook naar hartenlust wandelen, fietsen, hardlopen, skeeleren of varen.

In Hof van Delfland ligt een aantal fantastische natuur- en recreatiegebieden. Via de bijzondere rondjes op de kaart van deze fietsroute maakt u kennis met deze gebieden. Ontdek op de fiets het regiopark Buytenhout, de Akerdijkse plassen en het Haagse Bos, of fiets een stuk langs de Rotte. Het zijn heerlijke rondjes, gemaakt om onderweg even af te stappen voor recreatie en natuurbeleving.

Het Haagse Bos

Oorspronkelijk was het Haagse Bos jachtgebied van de Graven van Holland. Nu is het een heerlijk stadsbos. Door de variatie van zand en veen, nat en droog en licht en donker kent het bos een enorme plantenrijkdom. Voor de kinderen zijn er speelbos Robin Hood en het Huttenspeelbos.

In het Haagse Bos staat het koninklijk paleis Huis ten Bosch. Ook de Koekamp en het Malieveld zijn deel van het terrein. Staatsbosbeheer is een van de beheerders van het Haagse Bos.

Ruyven

Het recreatiegebied Ruyven dankt zijn naam aan de gelijknamige zelfstandige gemeente die zich hier tot halverwege de negentiende eeuw bevond.

Tegenwoordig is het een recreatiebos met rond de Karitaatmolensloot een speel- en ligweide.

Zweth

Zweth is een recreatiegebied dat zich prima te voet laat verkennen. Aan de Berkelse Zweth staat Poldermolen De Valk. De molen dateert van 1772, bemaalde oorspronkelijk de polder Berkel. De molen draait regelmatig maar is helaas niet te bezichtigen.

In Hof van Delfland ligt het regiopark Buytenhout. Het is een aaneenschakeling van recreatiegebieden tussen Delft en Zoetermeer: Delftse Hout Bieslandse Bos en -polder, de Dobbeplass, de Balij, Westerpark en Buytenpark. Buytenhout is maar liefst 15 kilometer lang. Het is een oase van rust en groene ruimte in de dichtbevolkte Randstad. Het gebied heeft een variatie aan landschappen, flora en fauna en talrijke recreatiemogelijkheden. In Buytenhout ben je al snel een hele dag lekker buiten.

In Buytenhout loopt de fietsroute langs het Bieslandse Bos en de Dobbeplass. De naam Biesland is te danken aan de biezen die hier ooit veelvuldig groeiden. Het huidige bos is nog jong, maar al heel gevarieerd en wordt bewoond door vele vogelsoorten. Er zijn verschillende zit- en uitkijpunten, zoals de Ronde Vijver en de speelzone De Biesbush. De Dobbeplass heeft een surfvoer en een zandstrand en is met de ligweide goede plek voor een tussenstop.

De Akerdijkse Plassen is een natuurgebied van 140 hectare. De afwisseling van rietland, bosjes, plassen en grasland zorgt ervoor dat er veel soorten vogels voorkomen. Nergens in Hof van Delfland is de vogelrijkdom zo groot als hier. Een ongemarkeerde wandelroute loopt langs de randen van de plassen. Aan de noordkant staan een uitkijktoren en een vogelkijkhut. Aan de zuidkant is een informatiepunt. Het gebied zelf is alleen toegankelijk via excursies, die Natuurmonumenten organiseert.

De veenvier de Rotte stroomt van Moerkapelle via de Rottemeren naar het centrum van Rotterdam. Omstreeks 1260 werd in de monding van de Rotte een dam gelegd op de plek waar de Hoogstraat de Rotte kruist. Hieraan ontleent Rotterdam zijn naam. Het Prinsenvlietpark met zijn gelijknamige molen is een groenstrook die is overgebleven na het winnen van veen. Aan de ene kant stroomt de Rotte, aan de andere kant ligt op een veel lager waterpeil de Bergse Voorplas. Een prachtig uitzicht is gegarandeerd.

Deze route is gebaseerd op het netwerk met fietsknooppunten, aangegeven door de witte borden met groene nummers.

De route in knooppunten:

Den Haag - Binnenhof

- 29 Lange Voorhout
- 30 Bezuidenhoutseweg
- 32 Fietspad
- 56 IJclubweg
- 73 Schellinglaan
- 72 Prins Albertlaan
- 74 Oosteinde
- 75 Westvlietweg
- 25 Veenweg -Fietspad
- 22 Kerkweg
- 21 Brasserskade
- 89 Fietspad
- 88 Fietspad
- 87 Noordkade
- 4 Virulypad
- 5 Zuideindseweg
- 6 Zuideindseweg
- 7 Zuideindseweg
- 9 Fietspad
- 14 Oude Bovendijk
- 22 Rodenrijseweg
- 15 Overschie Kleiweg
- 23 Dwarskleiweg
- 4 Schiekade
- 76 Hofplein
- 69 Blaak
- 60 Vasteland

Rotterdam – Erasmusbrug

Colofon

Uitgave van Hof van Delfland.

Concept:

Gemeente Rotterdam

Content:

Gemeente Rotterdam en Hof van Delfland in overleg met de gemeenten Den Haag, Delft, Pijnacker-Nootdorp, Lansingerland, Voorburg, Stadsregio Rotterdam, Haaglanden, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer.

Ontwerp:

Henk van Dijke - ID-exploring.com

Cartografie Fietsroutekaart:

Landkaartje,

Fotografie:

Ronald van den Bos

Informatie:

www.hofvandelfland.nl/contact